

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De iudicijs ca. xlij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Libri Exod.

vt z ipsi in hoc peccarent. Ecce filij. Post accepit ab illis cohortem z ministros. Ecce tertia z quarta generatio. Dñs aut nō uisitat hęc peccata patrum: q̄ reseruant igni eterno. modo tamen sepe puniunt hoīes.

Preceptū secundū

n **On** assumes nomē dei tui in uanū. i. nec falso nec supflue nec dolose iurabis p nomē dei: nec honorē eius q̄ntum in te est euāescere facias de eo praeue sentiendo.

Tertium preceptū.

n **Emēto** ut diem sabbati sanctifices. i. sanctū z feriatum habeas. **Nō** facies in eo omne opus: tu z filius tuus z filia tua. nec seruus nec ancilla tua. nec iumentū tuū. nec aduena q̄ intra portas tuas est. i. tecum in domo tua seruans. quia deus quiescit die. viij. z nos diē. viij. suam. et si nō hūc quē illi. **Nā** z Josephus sic ait. Quartus sermo fm seruadas septimanas: cū ab omni ope forēt cessaturi. p̄terea d̄ opere seruilli dicimus intelligendū.

Quartū preceptū.

b **Onora** patrē z matrē tuā duplici honore. reuerendo scz z necessaria ministrando. In his em̄ q̄ sequunt fere z in omibz a parte totū intelligitur. Unde z dñs docens totaliter intelligēda impleuit legem.

Quintū preceptū.

n **On** occides manu uel mēte uel cōsensu. nec uolētā manū inferes in sonitū. nec subtrahes auxiliū uice cui potes z debes dare. Iudex q̄dē nō occidit sed lex.

Septū preceptū.

n **On** mechaberis. i. nō miscearis aliquid excepto federe matrimonij.

Septimū preceptū.

n **On** furtum facies. nec etiam rapies aliena.

Octauū preceptū.

n **On** p̄ximū tuū falsū testimoniū dices. Hic phibet omne mēdaciū. Licet q̄dā male senserit deū tacite p̄cessisse mēdaciū qd̄ p̄dest. si nulli obest.

Nonū preceptū.

n **On** p̄cupisces domum p̄ximī tui. fm Augustinū. h̄ phibet p̄cupiscentiā rei aliene immobilis.

Decimū preceptū.

n **On** desiderab uxorē et̄. nō seruū nō ancillā. nō bouē. nō asinū. nec oīa q̄ illi s̄t. Hic at̄ phibet p̄cupiscentiā rei mobilis. fm origenē unū ē p̄ceptū De altari faciedo. Caplm. XLII.

Idebat aut po

v **pulus** uoces z lapades. et uocē buccine. z montē fumantē. z stātes. p̄cul dixerit moysi. Loq̄re tu nob z audiemus. **Nō** loquat nobis dñs: ne forte moriamur. Stetit ergo de longe p̄pls. z moyses accessit ad caliginē. Cui dñs ait. **Altare** de terris facietis mihi. Forte ante p̄structionē altaris portatilis uoluit hoc fieri. v̄ illud portatile erat de terra sicut infra dicem. **Q̄si** altare lapideū feceris mihi. nō edificabis illud de seculis lapidibz. **Si** leuaueris cultrū tuū super eo polluct. q. d. **Nolo** q̄ cū instrumēto effusionis sanguinū edifices mihi sanctū. **Inde** et nos unū lapidis altare p̄struim. Forte phibuit. ne sup altare hostie occiderent. **Et** addidit. **Nō** ascēdes p̄ gradū ad altare meū. ne reuelet turpitudō tua. Forte nondū antiqui utebant feminalibz

De iudicijs. Caplm. XLIII.

Eiceps addidit

d **dñs** iudicia quedā ad determinandas lites. **Nos** q̄dē nō oīa s̄z p̄grua p̄sequimur sic. **Si** emeris seruū breuē q̄ iā. s. suus nō sit. viij. annis seruet tibi nisi iubile interuenerit. septimo egrediet liber z gratis cū q̄li ueste itrauerit. **Si** habēs uxorē cū uore z liberis creat. **Si** dñs dederit ei uxorē. mlier cū filijs q̄s fecerit erūt dñi. **Q̄si** elegerit suū manere i fuitute offeret eū dñs dñs. i. sacerdotibz p̄sentabit z applicabit ad ostiū tabernaculi z p̄forabit aurē ei sub uela: in signū p̄petue fuitutis. eritq̄ seruus in seculū id est dñi uiuet. uel usq̄ ad iubileū. **Idē** ei intelligendū est de ancilla.

De famula.

Si q̄s uēdiderit filiā suā i famulā nō i ancillā. s. s̄ i p̄cubinā quā greci moirphetō alij moypbeten dicūt. viij. anno nō egrediet sicut ancilla. s. sine p̄cio. **Quia** em̄ eā hūiliauit dōtē uestes z nuptias. i. uirū ei p̄uidēbit p̄cio pudicitie. **Q̄si** ante. viij. annū displicuerit ei. uendendā eam alij potestatem non habebit

Historia

nec pudicitie pccū negabit. Quasi interī agno-
minauerit eam sibi. i. in yrore duxerit: fm q
dicitur marcia catonis: iuxta lege yroz faciet ei
nec sine libello repudij egrediet. Si fo nō si-
bi s; filio eā emerit: in modū pdictū faciet ei
p filio sic p se. Si tria ista nō fecerit. i. si nec
spe eā hūiliauerit sine agnominatiōe: nec eā
agnominauerit: nec filio eā accepit: mox an-
cillaz gratis egrediet. z absq; pccio sibi dato

De homicida.

Qui occiderit boiem volēs moriari. si fo
noles pfugiat ad ynā De. vij. citatib; refugij
z sibi saluabit aiā suā: ne occidat a pris oc-
cis. Et erit ibi donec p iudices ciuitat; e' p
pinqs mortui recōcliet. vl vsq; ad mortē su-
mi sacerdot; . Tūc em redibit secur' ad ppta
Per idultra fo occidēs: etiā ab altari eucl-
lat. qd d' soab factū legit Instar fo haz ciu-
ratū nos habem' loca deo dicata: maiore tū
imunitate pstat q' ille. Saluat ei in eis etiā
volēs homicida: z q'libet fugitiu'. Tū qdaz
exceptionē faciūt. Si em p homicidio i ec-
clesiā facto vel furto vel hmoi pfugiat ad ec-
clesiā. inde dicūt eū debere extrahi z puniri.

De talione.

Addidit etiā dñs pcepta talionis. i. ubēs
reddi aiā. p aiā. oculū p oculo. dentē pro
dente. vuln' p vulnere. liuorē p liuore. adu-
sionem p aduisione.

De boue cornupeta

Si bos cornupeta seruū occiderit: laps
dib; obruat: nec carnes ei' comedent. Dñs
aut bouis. xxx. siclos argenti reddet dño sui.
Aut hebrei: sō sic estimatū pccū fui: qz. xxx.
generatiōes egressi sūt de cham: quē noe fui-
tuti addidit.

De decimis z primitiis.

Decimas z pmitias ne tardaueris offerre
Tū agnū vl hedū. vij. dieb; dimittes cū ma-
tre sua. die. vij. z deinceps poter; reddere.

De septimo anno.

Ser āntis semiabilis terrā tuā. z pgregabis
fruges ei'. vij. āno eā reqescere facies. Tū z
discebat ann' reqetōis. z etiā ann' remissōis
qz i eo nulli licebat exigere debitūz aliqd nisi
eo tmiato. z siqd i eo
anno ex pterit; frugt
b' succreuerit i ea. co
medēt paupes ppli. z
qd residuū fuerit pau-
perib; comedēt bestie agrī. Ita facies in vi-

Aug' sup erodū dō
cit. q' eo āno semina-
bāt s; nō colligebāt.

nea z oliueto tuo. Dū hoc obseruatū fuit. vt
ait Josephus in anno. vij. incantū abūdabāt
fruges q' sufficiebāt ad vsum septimi z octa-
ui etiā ad fementē.

De tribus solemnitatibus.

Addidit etiā d' trib; pcpulis solemnitatib;
anni. in qbz voluit sibi apparere omne masculi-
nū s; nō vacuū. de qbz infra dicit

Debedo nō coquedo in lacte

Nō coques bedū in lacte matris sue qd fo
seph' exponit sic. Nō comedes eū infra. vij.
diē. qz adhuc nō differt a lacte. Sati d' chio
exponit sic. Ne occi-

das chm in die pce
ptōis sue qd m trās
gressi sūt Dies fo pce
ptōis vocat lac ma-
tris. qz ex tūc i matre
parat materia lactis.

U' est pphetia. q' hez
rodes non occideret
chiz ifante. vl q' apll
nō paterent. p'suras
nisi pus roborati.

Debe' habet. Nō coques separatū in lacte
matris sue. z est sensus. Separatū a carne pa-
rentum. id est qd per carnale generationē cō-
ceptum z editum est nō comedes coctū cū la-
cte vl cū aliq' lacteo caseo. s. vel butyro. qd di-
ctum est ppter aues q' nō de carne sed de ouis
separant. quas in lacte coctas vel cū lacte co-
medunt. Nec ideo de lacte matris prohibitū
dicunt. q' in alio lacte liceat coquere. s; quia
lac illud paratius possit inueniri cū animalē
p hoc phibuit de omni lacte. Quidā tamen
de his q' dño offerunt dictum intelligunt. q'
si non offeras agnum vel hedum infra octa-
num diē: quia nōdū est esibilis. nec differt a
lacte matris. quia z supra dixerat de primiti-
is agnoz z decimis. In fine fo iudicioz ad-
didit dñs. Si fecer; hoc occidā omnē pplm
ad quē ingrediēris. z pmittā scabrones. z ve-
spas. q' fugabant eos

Id est terrore nois tui
paulatim fo etiam
eos nō redigat terra i
solitudinē. et crescant
contra te bestie. ponāq; terminos tuos a ma-
ri rubro. quod est ab oriente vsq; ad mare pa-
lestinum quod threnum dicitur. z est ab occi-
dente z a deserto quod est post bethleem. qd
incipit post theciam vsq; ad fluminiū. s; eu-
fraten. que tota regio quandoq; dicta est in-
dea.

De federe firmato aspersiōe sanguinis vl
tulorum
Caplm. XLIII.